

Reactienota

bij het overleg in het kader van het Besluit ruimtelijke ordening

over de aanvraag omgevingsvergunning voor Windpark De Groene Delta

Inhoud

1.	Inleiding	2
2.	Vooroverleg.....	2
3.	Reacties.....	3
3.1	Gemeente Nijmegen	3
3.2	Gemeente Beuningen	6
3.3	Gasunie Transport Services B.V.	11
3.4	Rijkswaterstaat Oost-Nederland	12
3.5	Liander N.V.	12
3.6	TenneT TSO B.V.....	12
3.7	GGD Gelderland-Zuid	13
3.8	Gemeente Overbetuwe	15
3.9	Waterschap Rivierenland.....	15
3.10	Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (Sector Brandweer)	15
3.11	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (vastgoed Defensie)	17

1. Inleiding

De provincie Gelderland heeft op 9 februari 2018 een aanvraag om een omgevingsvergunning ontvangen voor het bouwen en exploiteren van twee windturbines op het terrein van de Centrale Gelderland in Nijmegen. Initiatiefnemer is ENGIE Energie Nederland N.V (hierna: ENGIE).

De locatie van het beoogde Windpark De Groene Delta bevindt zich in de Noordkanaalhaven, langs de Hollandiaweg en Winselingseweg, in de gemeente Nijmegen. Het windpark wordt gesitueerd op het terrein van Centrale Gelderland, waarvan initiatiefnemer ENGIE de eigenaar is. De locatie is in de Omgevingsvisie Gelderland aangeduid als locatie voor windenergie.

De aanvraag omgevingsvergunning heeft betrekking op de activiteiten “bouwen” (artikel 2.1 lid 1 onder a Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)) en “afwijken van het bestemmingsplan” (artikel 2.1 lid 1 onder c Wabo). Voor zover het betreft de activiteit “afwijken van het bestemmingsplan” wordt toepassing gegeven aan artikel 2.12 lid 1 onder a sub 3° Wabo: afwijken op basis van een goede ruimtelijke onderbouwing.

Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland zijn bevoegd de omgevingsvergunning te verlenen. De reden is dat sprake is van een windpark van meer dan 5 megawatt¹. Daarnaast ligt de beoogde locatie op het terrein van een provinciale inrichting, te weten de Centrale Gelderland.

2. Vooroverleg

De wet² schrijft voor dat de provincie bij de voorbereiding van een omgevingsvergunning overleg moet plegen met de besturen van betrokken gemeenten en waterschappen en met die diensten van provincie en Rijk die betrokken zijn bij de zorg voor de ruimtelijke ordening of belast zijn met de behartiging van belangen welke in het plan in het geding zijn. Daarom heeft de provincie betrokken overheden en enkele andere deskundige instanties gevraagd om te reageren op de door ENGIE aangeleverde ruimtelijke onderbouwing en de bijbehorende stukken. Het gaat om de volgende organisaties:

1. Gemeente Nijmegen;
2. Gemeente Beuningen;
3. Gasunie Transport Services B.V.;
4. Rijkswaterstaat Oost Nederland;
5. Liander N.V.;
6. TenneT TSO B.V.;
7. GGD Gelderland Zuid;
8. Gemeente Overbetuwe;
9. Waterschap Rivierenland;
10. Veiligheidsregio Gelderland Zuid;
11. Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (vastgoed Defensie);
12. Inspectie Leefomgeving en Transport
13. Gemeente Lingewaard.

De ingekomen reacties zijn samengevat en beantwoord in Hoofdstuk 3.

¹ Artikel 9f lid 1 en lid 2 juncto artikel 9e lid 1 Elektriciteitswet 1998

² Artikel 6.18 Besluit omgevingsrecht juncto artikel 3.1.1 Besluit ruimtelijke ordening

3. Reacties

In dit hoofdstuk worden de ingekomen reacties³ samengevat en voor zover relevant van een beantwoording voorzien.

3.1 Gemeente Nijmegen

De gemeente Nijmegen heeft bij mail van 15 maart (daarna verzonden per post) een reactie ingediend.⁴

Nr.	Samenvatting reactie	Antwoord
1	De realisatie van de twee windturbines op de beoogde locatie past binnen het beleid en de ambities van de gemeente Nijmegen (Structuurvisie Nijmegen 2013, project Power2Nijmegen). Op dit moment werkt de gemeente samen met de gemeente Beuningen aan een gebiedsvisie voor het bedrijventerrein Nijmegen Weurt-West. In deze visie is ruimte voorzien voor de opwekking van duurzame energie. De gemeente Nijmegen stelt dat, ook al is de locatie op hoofdlijnen geschikt voor het plaatsen van de windturbines, negatieve milieueffecten zoveel mogelijk moeten worden beperkt of voorkomen.	De provincie hecht net als de gemeente Nijmegen veel waarde aan de toepassing duurzame energiebronnen zoals windenergie. Voor wat betreft de gekozen locatie merkt de provincie op dat het windpark te allen tijde moet voldoen aan de geldende milieunormen. Ook na realisatie van het windpark moet sprake blijven van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Dit houdt in dat belangrijke milieueffecten moeten worden beperkt of voorkomen.
2	De aanvraag omgevingsvergunning omvat een bandbreedte (met minimale en maximale maten). Op de markt zijn binnen de bandbreedte luide en stille varianten voor handen. De voorkeur van de gemeente gaat uit naar een stille variant.	De omgevingsvergunningaanvraag van ENGIE bevat een bandbreedte. De reden is dat op dit moment nog niet duidelijk is voor welk turbinetype ENGIE kiest en wat de afmetingen van de windturbines worden. Daarom is zowel onderzoek gedaan naar een relatief stille windturbine op de minimale ashoogte (minimale geluidsbelasting) als naar een relatief luide turbine op de maximale ashoogte (maximale geluidsbelasting). Ook voor het onderzoek naar de overige milieuaspecten (slagschaduw en externe veiligheid) is zowel een ondergrens (minimale milieueffecten) als een bovengrens (maximale milieueffecten) onderzocht. Op deze manier ontstaat een goed beeld van de maximaal mogelijk impact van het windpark. Op basis van artikel 3.14a lid 1 van het Activiteitenbesluit milieubeheer mag de geluidsbelasting op de gevel van een woning ten hoogste 47 dB Lden bedragen. Voor het stille windturbinetype geldt dat ter plaatse van alle woningen (zonder mitigerende maatregelen) aan deze norm kan worden voldaan. In het geval van een relatief luid turbinetype is bij slechts één woning

³ Inspectie Leefomgeving en Transport en gemeente Lingewaard hebben niet gereageerd.

⁴ De reactie van de gemeente Nijmegen moet tevens worden beschouwd als een advies in de zin van artikel 6.1 lid 1 Besluit omgevingsrecht.

		sprake van normoverschrijding. Zonder mitigerende maatregelen bedraagt de geluidsbelasting hier 48 dB Lden. Door de toepassing van mitigerende maatregelen (bijvoorbeeld de toepassing van stillere geluidsmodi) kan de geluidsbelasting echter ook ter plaatse van deze woning worden teruggebracht zodat aan de norm van maximaal 47 dB Lden kan worden voldaan. Een geluidsbelasting van maximaal 47 dB Lden is naar het oordeel van de provincie op deze locatie aanvaardbaar. Het Activiteitenbesluit milieubeheer kent ook een geluidsnorm voor de nachtsituatie. Deze norm is 41 dB Lnight. Zowel voor het stille windturbinetype als voor het luidere windturbinetype geldt dat aan deze norm wordt voldaan. Het bovenstaande neemt niet weg dat de provincie de voorkeur van de gemeente onderschrijft. De provincie brengt dit dan ook bij ENGIE onder de aandacht. Echter is het uiteindelijk aan ENGIE om een turbinetype te bepalen. Bij het maken van deze keuze zullen naar verwachting, naast geluid, meerdere aspecten (elektriciteitsopbrengst, kosten e.d.) een rol spelen. Vanzelfsprekend moeten de windturbines te allen tijde voldoen aan de geluidsnorm uit het Activiteitenbesluit milieubeheer.
3	De turbines worden geplaatst op een gezoneerd industrieterrein. De geluidsnorm uit het Activiteitenbesluit milieu (artikel 3.14a, lid 1) zou voor de woningen op het gezoneerd terrein niet gelden. In het kader van de planologische besluitvorming dient echter een bredere toets op de geluidssituatie van deze woningen te worden uitgevoerd. Er moet immers sprake zijn van een goede ruimtelijke ordening en een goed woon- en leefklimaat. Hiervoor dient inzicht te bestaan in de geluidsbelasting op de gevels van woningen op het gezoneerd industrieterrein. Dit komt niet goed naar voren in de ruimtelijke onderbouwing.	De provincie is het eens met de gemeente Nijmegen. Uit oogpunt van een goede ruimtelijke ordening is ook aandacht nodig voor de geluidssituatie ter plaatse van de woningen op het gezoneerd industrieterrein. In het akoestisch onderzoek zijn daarom ook de geluidseffecten op de woningen op het gezoneerd industrieterrein in beeld gebracht. Hieruit blijkt dat de geluidsbelasting als gevolg van de windturbines ter plaatse van deze woningen (afgerond) zowel in geval van een stil als bij een luid windturbinetype niet hoger is dan 47 dB. Dit is terug te zien in figuur 11 van de ruimtelijke onderbouwing. Daarnaast heeft de provincie mede naar aanleiding van deze reactie van de gemeente Nijmegen aan ENGIE gevraagd om voor de omgeving van het windpark de cumulatieve geluidsbelasting in beeld te brengen. Dat is ook gebeurd voor enkele maatgevende woningen op het gezoneerd industrieterrein. Het betreffende onderzoek is opgenomen in de bijlage bij de aanvraag. De provincie is van mening dat sprake is van een aanvaardbare geluidsbelasting.
4	Het is niet helemaal duidelijk wat de bijdrage van de windturbines aan de totale geluidsbelasting ter plaatse van de woningen binnen de geluidszone industrie is (gebied tussen gezoneerd industrieterrein en zonegrens). Om te kunnen bepalen of	Mede naar aanleiding van deze reactie van de gemeente Nijmegen heeft de provincie aan ENGIE gevraagd om voor de omgeving van het windpark de cumulatieve geluidsbelasting in beeld te brengen. In het cumulatieonderzoek zijn het windturbinegeluid en het geluid van de bestaande geluidbronnen in het

	sprake is van een goed woon- en leefklimaat is inzicht nodig in de geluidsbelasting in dB(a) door de windturbines op de gevels van woningen binnen de zonering waarvoor een Maximaal Toelaatbare Geluidsbelasting is vastgesteld.	gebied (industrie, wegverkeer, scheepvaartverkeer en railverkeer) bij elkaar opgeteld. Het betreffende onderzoek is opgenomen in de bijlage bij de aanvraag. Uit het cumulatieonderzoek volgt dat het stille windturbintype (ondergrens) niet hoorbaar bijdraagt aan de cumulatieve geluidsbelasting in het gebied. Voor wat betreft het luidere windturbintype (bovengrens) geldt dat ter plaatse van enkele woningen sprake is van een beperkte verhoging van de cumulatieve geluidsbelasting. Deze toename varieert van 1 tot 3 dB. Hoewel een aantal woningen vanwege de ligging nabij intensieve functies te maken heeft met een relatief hoge cumulatieve geluidsbelasting, oordeelt de provincie dat ook na realisatie van het windpark sprake is van een acceptabel akoestisch klimaat. Dit mede gelet op de ligging op een industrieterrein.
5	In de ruimtelijke onderbouwing wordt gewezen op de planologische mogelijkheid van de bouw van 34 bedrijfswoningen. De gemeente geeft aan dat nu de centrale buiten werking is en wordt gesloopt, deze bouwmogelijkheid komt te vervallen. Eventuele hinder van de twee turbines voor eigen bedrijfswoningen kan daarmee niet aan de orde zijn.	Nu de bedrijfsactiviteiten van de kolencentrale zijn gestaakt is het niet aannemelijk dat ter plaatse bedrijfswoningen worden gerealiseerd. Bedrijfswoningen dienen immers een relatie te hebben met de bedrijfsmatige activiteiten ter plaatse. ENGIE heeft de tekst in de ruimtelijke onderbouwing op dit punt aangepast.
6	In paragraaf 2.7 van de ruimtelijke onderbouwing staat dat het bevoegd gezag in overleg is overgedragen aan de gemeente Nijmegen. Geadviseerd wordt om paragraaf 2.7 zodanig aan te passen dat blijkt dat de provincie Gelderland bevoegd gezag is.	ENGIE heeft paragraaf 2.7 van de ruimtelijke onderbouwing op dit punt aangepast.
7	De gemeente Nijmegen verzoekt om de tekst over het begrip “bestemmingsplan” in de voetnoot van paragraaf 2.8.1 te verduidelijken.	De passage waarnaar de gemeente Nijmegen verwijst is niet terug te vinden in paragraaf 2.8.1. Vermoedelijk verwijst de gemeente naar de voetnoot in paragraaf 3.4.2 van de ruimtelijke onderbouwing. ENGIE heeft de tekst op dit punt aangepast.
8	In paragraaf 4.6.2.2. wordt gesproken over een nog uit te voeren QRA voor de biomassacentrale. Dit bevreemdt nu deze vergund en onherroepelijk is.	Er hoeft inderdaad geen QRA voor de biomassacentrale te worden opgesteld. De biomassacentrale valt immers niet onder het toepassingsbereik van het Besluit externe veiligheid inrichtingen. ENGIE heeft de ruimtelijke onderbouwing op dit punt aangepast.
9	De gemeente Nijmegen legt uit waarom de windturbines qua maat, schaal en inrichting in het landschap passen en staat stil bij de beleving van de windturbines in de omliggende landschappen. De gemeente Nijmegen en ENGIE zijn van plan om de komende maanden te onderzoeken of en zo ja, hoe stadsturbines een meerwaarde kunnen hebben voor de stad. Ook bewoners van Nijmegen en Weurt	De provincie deelt het standpunt van de gemeente Nijmegen dat de windturbines qua maat, schaal en inrichting in het landschap passen. Verder is de provincie benieuwd naar de resultaten van het onderzoek over de mogelijke meerwaarde van stadsturbines. ENGIE heeft in paragraaf 4.7.4 een passage opgenomen over de behandeling in de Commissie Beeldkwaliteit.

	worden hierbij betrokken. De gemeente Nijmegen en ENGIE stellen op dit moment een intentieverklaring op om uitvoering te geven aan deze ambitie. Aan paragraaf 4.7.4 van de ruimtelijke onderbouwing kan worden toegevoegd dat de behandeling in de Commissie Beeldkwaliteit van de gemeente Nijmegen heeft plaatsgevonden op 8 maart.	
10	In paragraaf 5.1 wordt de processtap van het wettelijk vooroverleg gemist.	ENGIE heeft de stap van het vooroverleg en een verwijzing naar onderhavige reactienota opgenomen in paragraaf 1.3 en paragraaf 2.7.
11	Een hoofdstuk over het thema veiligheid ontbreekt (toets aan het Handboek Risicozonering Windturbines en een toets aan de risico's van ijsafzetting).	In de ruimtelijke onderbouwing d.d. 7 maart 2018 is wel degelijk een hoofdstuk over het thema externe veiligheid opgenomen (paragraaf 4.6). Een meer uitgebreide toets is terug te lezen in het rapport "Kwantitatieve risicoanalyse t.b.v. vergunningaanvraag". Voor wat betreft het onderwerp ijsafzetting is de provincie het eens met de gemeente Nijmegen. Naar aanleiding van deze opmerking heeft ENGIE in paragraaf 4.6.1.6 van de ruimtelijke onderbouwing een passage over ijsafzetting opgenomen.
12	De gemeente Nijmegen heeft enkele tekstuele opmerkingen.	ENGIE heeft de tekstuele opmerkingen verwerkt in de ruimtelijke onderbouwing.
13	Ten slotte geeft de gemeente Nijmegen aan dat zij het initiatief steunt en de provincie adviseert om – met inachtneming van de gemaakte opmerkingen – de procedure verder te doorlopen.	De provincie neemt deze reactie voor kennisgeving aan.

3.2 Gemeente Beuningen

De gemeente Beuningen heeft bij mail van 3 april 2018 een reactie ingediend. Deze reactie is bij mail van 2 mei 2018 aangevuld.

Nr.	Samenvatting reactie	Antwoord
1	Een periode van twee weken is voor de gemeente maar zeker ook voor haar inwoners te kort om alle relevante stukken te bestuderen en de provincie van een gedegen inhoudelijk advies te voorzien. Volgens artikel 3:6 Awb mag de adviestertermijn niet dusdanig kort zijn dat de adviseur zijn taak niet naar behoren kan verrichten. Ondanks het feit dat de gemeente al gedurende lange tijd in gesprek is met ENGIE, heeft zij de documentatie voor de aanvraag nog niet	De provincie heeft voorafgaand aan de adviestertermijn telefonisch contact gezocht met de verschillende adviseurs, zodat zij voorbereid waren op de korte adviestertermijn. De provincie is het echter met de gemeente eens dat de gestelde termijn van twee weken inderdaad erg kort is. Daarom heeft de provincie er alsnog voor gekozen om de termijn met vier weken te verlengen, waardoor een gebruikelijke termijn van in totaal zes weken is ontstaan. Aangezien de verzenddatum van het eerste verzoek 7 maart 2018 was, betekent dit dat de termijn is verlengd tot en met 17 april 2018. De gemeente Beuningen is hierover geïnformeerd.

Nr.	Samenvatting reactie	Antwoord
	eerder ontvangen dan wel kunnen bestuderen.	Overigens valt het de provincie op dat de gemeente Beuningen aangeeft dat de gestelde termijn van twee weken ook voor haar inwoners te kort zou zijn. Dit is niet relevant aangezien de adviesaanvraag bedoeld is voor deskundige instanties (artikel 6.18 Bor juncto artikel 3.1.1 Bro). Vanzelfsprekend staat het de gemeente Beuningen vrij om ten behoeve van haar advies aan de provincie ook inwoners te betrekken. Voor de omwonenden van het project loopt via ENGIE een communicatietraject over het plan om twee windturbines te bouwen. De provincie communiceert als bevoegd gezag met name over de (procedure van de) omgevingsvergunningen. Zo stelt de provincie omwonenden en andere belangstellenden in de gelegenheid om zienswijzen over de ontwerp-omgevingsvergunning in te dienen.
2	De gemeente stelt voorop dat zij voorstander en aanjager van de duurzame energietransitie is. Samen met haar inwoners, bedrijven, verenigingen, energiecoöperaties en alle betrokkenen werkt zij aan een energieneutraal Beuningen in 2040.	De provincie hecht net als de gemeente Beuningen veel waarde aan de transitie naar duurzame energie.
3	Het grote gemis in het gehele proces rond het Windpark De Groene Delta is dat de omgeving onvoldoende betrokken is (geweest) bij de planvorming. De gemeente heeft dit meerdere malen kenbaar gemaakt, zowel bij de initiatiefnemer als bij de gemeente Nijmegen. Naar het oordeel van de gemeente Beuningen is het actief betrekken van inwoners van evident belang voor het slagen van windenergieprojecten. De gemeente noemt de volgende concrete punten: - De afgelopen periode is de omgeving, lees in dit geval de inwoners in Weurt, via één enkele informatiebijeenkomst op het ENGIE-terrein en diverse artikelen in de media geïnformeerd over de plannen; - De initiatiefnemer heeft een klankbordgroep opgericht waarin de plannen met enkele inwoners uit Weurt en Nijmegen zijn gedeeld. Het ventileren en bediscussiëren heeft echter nooit breed plaatsgevonden. De inwoners van Weurt leven terecht in de veronderstelling dat de plannen zonder ruggespraak met de	Ook de provincie vindt een goede communicatie en participatiemogelijkheden voor omwonenden van groot belang. Uit de Omgevingsvisie Gelderland volgt dat de provincie de inspanningen van de initiatiefnemer op het gebied van participatie beoordeelt. Voor wat betreft de inspanningen van ENGIE deelt de provincie de mening van de gemeente Beuningen niet. De provincie constateert dat ENGIE tot op heden verschillende inspanningen heeft gepleegd op het gebied van communicatie en participatie. Deze zijn onder andere: • inloopbijeenkomsten en een excursie naar het bestaande Windpark Nijmegen-Betuwe; • gesprekken met omwonenden en bedrijven • een actuele website (https://centralegelderland.nl/); • een nieuwsbrief; • een klankbordgroep, waarin vertegenwoordigers uit omliggende wijken en dorpen aan deelnemen; • financiële participaties waaronder: ○ een omgevingsfonds, waarbij gedurende de levensduur van het windpark een bijdrage naar de omliggende wijken en dorpen zal vloeien; ○ het tegen aantrekkelijke tarieven afnemen van groene stroom;

Nr.	Samenvatting reactie	Antwoord
	omgeving zijn gemaakt en in procedure zijn gebracht; - De gemeente heeft in de afgelopen periode bestuurlijk, zowel bij initiatiefnemer als bij de gemeente Nijmegen, aangegeven dat zij van de initiatiefnemer een proactieve houding verwacht ten aanzien van de inwoners van de gemeente Beuningen. Alle inwoners moeten in de volle breedte worden geïnformeerd over de technische aspecten van het project, de mogelijke hinder en over de wijze waarop de initiatiefnemer deze hinder gaat voorkomen dan wel tot een minimum beperkt. Daarnaast is informatie gewenst over vraag hoe inwoners invloed kunnen uitoefenen op de definitieve planvorming, hoe inwoners kunnen participeren in het project, hoe inwoners kunnen meebeslissen over het gebiedsfonds etc. De gemeente vindt de wijze waarop inwoners betrokken zijn onvoldoende en ondermaats. Het verrast de gemeente dan ook niet dat de weerstand in Weurt ten aanzien van de plannen van ENGIE in de afgelopen weken is toegenomen. De gemeente ziet graag dat er in het verdere proces afspraken gemaakt worden met de provincie, de gemeente Nijmegen en de gemeente Beuningen over hoe deze partijen in gezamenlijkheid omwonenden bij het proces kunnen betrekken.	o participatievormen waarin omwonenden financieel kunnen participeren in het windpark. Meer informatie over communicatie en participatie is opgenomen in paragraaf 5.2 van de ruimtelijke onderbouwing. De provincie heeft ENGIE in het ontwerp-besluit verzocht om de participatiemogelijkheden in de komende tijd nader uit te werken. Bij de definitieve besluitvorming over de omgevingsvergunning beoordelen wij de inspanningen van ENGIE op het gebied van participatie. Op dit moment is de provincie van mening dat ENGIE tot nu toe behoorlijke inspanningen levert.
4	De aanvrager stelt dat er geen m.e.r.-beoordeling aan de orde is omdat twee windturbines niet onder de definitie “windpark” in de zin van het Besluit milieueffectrapportage (Besluit m.e.r.) vallen. Die definitie geeft een ondergrens van drie windturbines. Volgens de gemeente Beuningen zijn mogelijk wel andere criteria voor een m.e.r.-beoordeling aan de orde, namelijk D11.2 (stedelijk ontwikkelingsproject) en D11.3 (wijziging industrieterrein) van onderdeel D van het Besluit m.e.r. Dat zou dan minimaal moeten leiden tot het opstellen van een vormvrije m.e.r.-beoordeling.	Een stedelijk ontwikkelingsproject (D11.2) en de wijziging van een industrieterrein (D11.3) zijn inderdaad activiteiten die zijn opgenomen in onderdeel D van de bijlage van het Besluit m.e.r. De drempelwaarden van D11.2 en D11.3 (kolom 2) worden niet overschreden. Dit betekent dat, indien inderdaad sprake zou zijn van een of meer van de genoemde activiteiten, een vormvrije m.e.r. moet worden opgesteld. De activiteit als bedoeld in kolom I van categorie 11.2, onderdeel D, van de bijlage bij het Besluit m.e.r. omvat de aanleg, wijziging of uitbreiding van een stedelijk ontwikkelingsproject, met inbegrip van de bouw van winkelcentra of parkeerterreinen. Het antwoord op de vraag of in het geval van Windpark De Groene Delta sprake is van een stedelijk ontwikkelingsproject in de

Nr.	Samenvatting reactie	Antwoord
		zin van D11.2 hangt af van de concrete omstandigheden van het geval. Hierbij spelen onder meer aspecten als de aard en de omvang van de voorziene wijziging van de stedelijke ontwikkeling een rol. Het project omvat het bouwen en in gebruik nemen van twee windturbines op een bestaand, geluidgezoneerd industrieterrein dat bestemd is voor en ook wordt gebruikt door zware industrie met een hoge bebouwingsgraad. De toename van het bebouwde oppervlak als gevolg van de bouw van de twee turbines, met bijbehorende voorzieningen, is marginaal. De aard van het industrieterrein zal door de komst van de windturbines bovendien niet wijzigen. De provincie oordeelt dan ook dat hier geen sprake is van een stedelijk ontwikkelingsproject. De activiteit als bedoeld in kolom I van categorie 11.3, onderdeel D, van de bijlage bij het Besluit m.e.r. omvat de aanleg, wijziging of uitbreiding van een industrieterrein. Het bestaande industrieterrein wordt als gevolg van het project niet vergroot. Van aanleg of uitbreiding van een industrieterrein is in dit geval dus geen sprake. Door de bouw van twee windturbines zal de opzet en de vormgeving van het industrieterrein niet of nauwelijks wijzigen. De provincie is dan ook van mening dat in het geval van Windpark De Groene Delta evenmin sprake is van de activiteit als bedoeld in categorie D 11.3 van het Besluit m.e.r. Het voorgaande brengt met zich mee dat er geen noodzaak bestaat tot het opstellen van een vormvrije m.e.r.-beoordeling.
5	Op pagina 46 van de ruimtelijke onderbouwing wordt gesproken over de onhaalbaarheid van drie windturbines in verband met wettelijke belemmeringen. Welke dat zijn staat er niet bij. Onduidelijk is dus in hoeverre die belemmeringen al dan niet invloed hebben op twee windturbines.	Voorbeelden van mogelijke belemmeringen zijn de beschermingszone van de primaire waterkering en de benodigde afstand tot het onderstation van TenneT. ENGIE heeft ervoor gekozen een aanvraag omgevingsvergunning in te dienen voor twee windturbines. De provincie heeft de aanvraag voor de twee windturbines beoordeeld en getoetst aan de geldende wet- en regelgeving. Op basis hiervan concludeert de provincie dat de aanvraag niet stuit op wettelijke belemmeringen.
6	Het beleid van de provincie spreekt de voorkeur uit voor windparken met meer dan twee windturbines. De gemeente Beuningen onderschrijft dit beleid mede in het kader van haar lokale duurzame energietransitie. De gemeente vraagt zich af waarom de provincie in deze situatie afwijkt van haar eigen beleid.	Uit het provinciaal beleid volgt geen voorkeur voor windparken met meer dan twee turbines. Ook locaties met één of twee windturbines zijn toegestaan. Wel is in artikel 2.1.1 van de Omgevingsverordening Gelderland een definitie van “windturbinepark” opgenomen. Op basis van deze definitie is sprake van een windturbinepark bij drie of meer turbines. Deze definitie is echter alleen van belang voor de bepalingen over de plaatsing van windturbines in waardevolle open gebieden. Het terrein van de Centrale Gelderland is niet aangemerkt als waardevol open gebied.

Nr.	Samenvatting reactie	Antwoord
7	De passages op bladzijde 46 van de ruimtelijke onderbouwing over inpassing in het dorpslandschap (“duidelijk aanwezig”) en het stadslandschap (“onrust, maar passend; beperkte zichtbaarheid vanuit het stadslandschap”) zijn niet helder omschreven. De hoogtes van de windturbines gaan substantieel uit boven de hoogste bebouwing in Nijmegen en Weurt. De motivering van de aanvaardbaarheid van de landschappelijke inpassing zien wij graag nader uitgebreid.	Door de komst van de windturbines verandert het landschap. Dat is inherent aan de aard en omvang van deze bouwwerken. De turbines zijn de landschappelijke weergave van de maatschappelijke transitie naar een duurzame energievoorziening, zeker op het terrein van een voormalige kolencentrale. Windturbines zullen altijd zichtbaar zijn, het uitgangspunt is een zorgvuldige landschappelijk plaatsing. De plaatsing van twee turbines op het terrein van de voormalige kolencentrale is naar het oordeel van de provincie vanuit landschappelijk oogpunt aanvaardbaar. De turbines markeren de rand van de stad en dragen daarmee bij aan de leesbaarheid van het landschap. In de reactie van de gemeente wordt verwezen naar een pagina van de ruimtelijke onderbouwing. Naast de ruimtelijke onderbouwing is echter ook een meer uitgebreide landschappelijke analyse beschikbaar in de bijlage bij de aanvraag, te weten de “Landschapsbeschrijving” van Terra Incognita. In dit rapport is ook ingegaan op de hoogte van de masten in relatie tot bestaande bebouwing in de omgeving. Ook zijn vanaf verschillende locaties, waaronder ook in de gemeente Beuningen, fotovisualisaties gemaakt. De opmerking van de gemeente vormt geen aanleiding om ENGIE te verzoeken de gevolgen voor het landschap nader te onderbouwen.
8	Met uitzondering van één woning aan de Pastoor van de Marckstraat in Weurt liggen alle woningen buiten de maximale geluidscontour van 47 dB Lden. Voor de betreffende woning aan de Pastoor van de Markstraat is geluidswaarde van 48 dB Lden berekend bij het luidste turbinetype en zonder mitigatie. Dit lijkt een onwenselijke situatie op te leveren. De gemeente Beuningen wil dat alle woningen buiten de maximale geluidscontour van 47 dB Lden liggen, ook zonder gebruik van mitigatie. Voor het plan van ENGIE betekent dit dat de gemeente het gebruik van de meest luidruchtige soort turbine niet aanbeveelt. De gemeente vraagt de provincie om dit in de omgevingsvergunning te regelen.	De omgevingsvergunningaanvraag van ENGIE bevat een bandbreedte. De reden is dat op dit moment nog niet duidelijk is voor welk turbinetype ENGIE kiest en wat de afmetingen van de windturbines worden. Daarom is zowel onderzoek gedaan naar een relatief stille windturbine op de minimale ashoogte (minimale geluidsbelasting) als naar een relatief luide turbine op de maximale ashoogte (maximale geluidsbelasting). Ook voor het onderzoek naar de overige milieuaspecten (slagschaduw en externe veiligheid) is zowel een ondergrens (minimale milieueffecten) als een bovengrens (maximale milieueffecten) onderzocht. Op deze manier ontstaat een goed beeld van de maximaal mogelijk impact van het windpark. Op basis van artikel 3.14a lid 1 van het Activiteitenbesluit milieubeheer mag de geluidsbelasting op de gevel van een woning ten hoogste 47 dB Lden bedragen. Voor het stille windturbintype geldt dat ter plaatse van alle woningen (zonder mitigerende maatregelen) aan deze norm kan worden voldaan. In het geval van een relatief luid turbinetype is bij slechts één woning sprake van normoverschrijding. Zonder mitigerende maatregelen bedraagt de geluidsbelasting hier 48 dB Lden. Door de

Nr.	Samenvatting reactie	Antwoord
		toepassing van mitigerende maatregelen (bijvoorbeeld de toepassing van stillere geluidsmodi) kan de geluidsbelasting echter ook ter plaatse van deze woning worden teruggebracht zodat aan de norm van maximaal 47 dB Lden kan worden voldaan. Een geluidsbelasting van maximaal 47 dB Lden is naar het oordeel van de provincie op deze locatie aanvaardbaar. Er is dan ook geen noodzaak om een strengere norm te hanteren. Het Activiteitenbesluit milieubeheer kent ook een geluidsnorm voor de nachtsituatie. Deze norm is 41 dB Lnight. Zowel voor het stille windturbinetype als voor het luidere windturbinetype geldt dat aan deze norm wordt voldaan. Het bovenstaande neemt niet weg dat de provincie de voorkeur van de gemeente onderschrijft. De provincie brengt dit dan ook bij ENGIE onder de aandacht. Echter is het uiteindelijk aan ENGIE om een turbinetype te bepalen. Bij het maken van deze keuze zullen naar verwachting, naast geluid, meerdere aspecten (elektriciteitsopbrengst, kosten e.d.) een rol spelen. Vanzelfsprekend zal in alle gevallen (al dan niet met behulp van mitigerende maatregelen) moeten worden voldaan aan de wettelijke norm van maximaal 47 dB Lden.

3.3 Gasunie Transport Services B.V.

Gasunie heeft bij mail van 14 maart 2018 een reactie ingediend.

Nr.	Samenvatting reactie	Antwoord
1	Het plan is getoetst aan het huidige externe veiligheidsbeleid. Op basis van deze toetsing komt Gasunie tot de conclusie dat de werpafstand bij nominaal toerental kleiner is dan de afstand tussen de windturbines en de dichtstbijzijnde gasleiding van Gasunie. Daarmee staat vast dat deze gasleiding geen invloed heeft op de verdere planontwikkeling.	De provincie neemt deze reactie voor kennisgeving aan. Uit later mailcontact met Gasunie volgt overigens nog dat de gasleiding op het terrein van de Centrale Gelderland grotendeels buiten bedrijf is. Hier hoeft in de planvorming geen rekening mee te worden gehouden. Daardoor bedraagt de minimale afstand tussen de windturbines en de dichtstbijzijnde (in werking zijnde gasleiding) enkele honderden meters.

3.4 Rijkswaterstaat Oost-Nederland

Rijkswaterstaat heeft bij mail van 20 maart 2018 een reactie ingediend.

Nr.	Samenvatting reactie	Antwoord
1	Rijkswaterstaat heeft geen opmerkingen over de aanvraag en de ruimtelijke onderbouwing.	De provincie neemt deze reactie voor kennisgeving aan.

3.5 Liander N.V.

Liander heeft bij mail van 3 april 2018 een reactie ingediend.

Nr.	Samenvatting reactie	Antwoord
1	ENGIE heeft de rapporten in aanloop naar de vergunningaanvraag met Liander besproken. Uit de afbeeldingen blijkt dat het onderstation van Liander buiten de risicocontour voor de nominale werpafstand ligt. Op basis van de ruimtelijke onderbouwing en eerdere gesprekken met ENGIE ziet Liander geen reden om een zienswijze tegen de vergunning in te dienen.	De provincie neemt deze reactie voor kennisgeving aan.

3.6 TenneT TSO B.V.

TenneT heeft bij mail van 6 april 2018 een reactie ingediend. Bij mail van 5 juni 2018 heeft TenneT de reactie op onderdelen gespecificeerd.

Nr.	Samenvatting reactie	Antwoord
1	De turbines zijn geprojecteerd in de nabijheid van de volgende assets van TenneT: - het 150.000 Volt hoogspanningsstation Nijmegen - 150.000 Volt Nijmegen – Dodewaard - 150.000 Volt Nijmegen – Elst - 150.000 Volt Nijmegen – Langerak/Zevenaar - 150.000 Volt kabel Nijmegen – Philips - 150.000 Volt kabel Nijmegen – Druten/Teersdijk De dichtstbij gelegen hoogspanningsverbinding is de 150.000 Volt verbinding Nijmegen – Dodewaard. Deze verbinding zou invloed kunnen ondervinden van zuidelijke windturbine. Uit berekeningen blijkt echter dat TenneT de toename van het risico aanvaardbaar vindt en kan instemmen met de plaatsing van de turbines. Dit onder de voorwaarde dat de locatie van de geplande windturbine niet is gewijzigd sinds deze berekening is uitgevoerd (maart 2018).	In paragraaf 4.4 van het rapport “Kwantitatieve Risicoanalyse t.b.v. vergunningaanvraag” is rekening gehouden met de nabij gelegen hoogspanningsinfrastructuur van TenneT, waaronder de verbinding Nijmegen-Dodewaard. De conclusie is dat aan de adviesafstanden kan worden voldaan. Van een wijziging van de turbineposities is geen sprake.
2	TenneT verzoekt om aan de omgevingsvergunning het volgende voorschrift te verbinden:	Uit figuur 5 van het rapport “Kwantitatieve Risicoanalyse t.b.v. vergunningaanvraag” blijkt dat het bedieningsgebouw van TenneT deel uitmaakt van de beschouwde

	<i>“De afstand tussen de windturbines en het bedieningsgebouw noordwestelijk gelegen op het Tennet 150kV onderstation aan de Winselingsweg te Nijmegen mag niet kleiner zijn dan de tiphoogte van de te realiseren windturbine of de werpafstand bij nominaal toerental van die betreffende windturbine indien die groter is dan de tiphoogte. Na selectie van de te realiseren windturbine maar voor aanvang van de bouw van de windturbines dient ENGIE voor de geselecteerde windturbine aan te tonen dat de in de vorige zin gedefinieerde afstand is gerespecteerd.”</i>	hoogspanningsinfrastructuur. Omdat het definitieve windturbintype op dit moment nog niet bekend is, is in de omgevingsvergunning – in lijn met het voorstel van TenneT – een voorschrift opgenomen over de minimale afstand tussen de windturbines en het bedieningsgebouw van TenneT.
3	TenneT verzoekt de provincie om in een begeleidend schrijven van de omgevingsvergunning op te nemen dat de werkzaamheden welke onder/boven/nabij de aanwezige hoogspanningsverbinding plaatsvinden, onderhevig zijn aan veiligheidsvoorwaarden en dat de netbeheerder nadere eisen kan stellen aan de bouw. De aanvraag voor toetsing van deze veiligheidsvoorwaarden voor de werkzaamheden kan worden gestuurd naar het volgende emailadres: grondzaken-zuid@tennet.eu (of via de post), met toevoeging van de werktekening, in te zetten materieel (hoogtebereik) en een omschrijving van de werkzaamheden. De aanvraag zal in behandeling worden genomen en de aanvrager zal dan binnen 10 werkdagen de definitieve technische voorwaarden voor de uit te voeren (bouw)werkzaamheden tegemoet kunnen zien.	De provincie heeft deze informatie opgenomen onder het kopje “Algemene opmerkingen” in bijlage 2 bij de omgevingsvergunning.

3.7 GGD Gelderland-Zuid

De GGD heeft bij mail van 26 maart 2018 een reactie ingediend.

Nr.	Samenvatting reactie	Antwoord
1	Windturbines kunnen leiden tot hinder bij omwonenden door geluid. Het ervaren van irritatie, boosheid, onbehagen, of andere vormen van hinder belemmert mensen in hun dagelijkse doen en kan indirect leiden tot (stressgerelateerde) gezondheidseffecten. De mate van hinder die mensen ervaren wordt mede bepaald door persoonlijke en lokale factoren, zoals de houding ten opzichte van windenergie en het proces van de ruimtelijke	De provincie neemt deze reactie voor kennisgeving aan. Er kan nog worden aangegeven dat het ervaren van hinder als gevolg van geluid niet uniek is voor windenergie, maar ook geldt voor andere geluidsbronnen. Zoals de GGD terecht opmerkt gelden hier wel andere dosis-effectrelaties voor. Hier is ook rekening mee gehouden bij de normstelling voor de verschillende geluidsbronnen. Wellicht ten overvloede merkt de provincie nog op dat ook in de ruimtelijke onderbouwing aandacht is

	planvorming. Voor andere gezondheidseffecten dan hinder door geluid is (nog) onvoldoende wetenschappelijk bewijs. Er is geen directe relatie aangetoond tussen het wonen in de buurt van windturbines en gezondheidsklachten, zoals hoofdpijn, cardiovasculaire ziekten, psychische problemen en tinnitus (oorsuizen). Het geluid van de windturbines zal vooral overdag worden overstemd door geluid van het wegverkeer en de industrie, maar als omwonenden het geluid van de windturbines horen zal dit wel eerder als hinderlijk worden ervaren. Dit komt omdat geluid van windturbines bij hetzelfde geluidniveau voor meer hinder zorgt dan geluid van wegverkeer of industrie. Ook onder de geluidnormen voor windturbines zal een deel van de omwonenden hinder ervaren.	besteed aan het thema gezondheid. Zie in dat verband paragraaf 4.4.
2	In het gebied is sprake van andere geluidsbronnen, namelijk verkeer en industrie. Er is dus mogelijk sprake van een cumulatieve geluidsbelasting bij gevoelige bestemmingen (woningen). De GGD adviseert de provincie alternatieven te vergelijken waarbij de cumulatieve geluidsbelasting op woningen als uitgangspunt wordt genomen. Als er voor woningen sprake is van cumulatie van geluid door industrie en verkeer kan een lagere geluidsnorm voor de windturbines worden gehanteerd.	Mede naar aanleiding van deze reactie van de GGD heeft de provincie aan ENGIE gevraagd om voor de omgeving van het windpark de cumulatieve geluidsbelasting in beeld te brengen. In het cumulatieonderzoek zijn het windturbinegeluid en het geluid van de bestaande geluidsbronnen in het gebied (industrie, wegverkeer, scheepvaartverkeer en railverkeer) bij elkaar opgeteld. Het betreffende onderzoek is opgenomen in bijlage bij de aanvraag. Uit het cumulatieonderzoek volgt dat het stille windturbintype (ondergrens) niet hoorbaar bijdraagt aan de cumulatieve geluidsbelasting in het gebied. Voor wat betreft het luidere windturbintype (bovengrens) geldt dat ter plaatse van enkele woningen sprake is van een beperkte verhoging van de cumulatieve geluidsbelasting. Deze toename varieert van 1 tot 3 dB. Hoewel een aantal woningen vanwege de ligging nabij intensieve functies te maken heeft met een relatief hoge cumulatieve geluidsbelasting, oordeelt de provincie dat ook na realisatie van het windpark sprake is van een acceptabel akoestisch klimaat. Dit mede gelet op de ligging op een industrieterrein. De provincie acht de cumulatieve geluidsbelasting aanvaardbaar en ziet geen aanleiding voor alternatievenonderzoek of strengere geluidsnormen.
3	Het is van belang de omwonenden van het beoogde windpark tijdig en goed te informeren over het te verwachten extra geluid door de windturbines, de mogelijke effecten van geluid en de maatregelen die	Nadat de aanvraag omgevingsvergunning is ingediend heeft ENGIE de documenten die deel uitmaken van de aanvraag (waaronder het akoestisch onderzoek en de ruimtelijke onderbouwing) gepubliceerd op de website https://centralegelderland.nl/. Daarnaast is in

	worden getroffen om geluidhinder te beperken.	maart een excursie naar Windpark Nijmegen-Betuwe georganiseerd en waren er in april 2018 twee inloopbijeenkomsten. Tijdens deze inloopbijeenkomsten was veel informatie over geluid beschikbaar. Na het besluit van de provincie over de ontwerp-omgevingsvergunning liggen alle stukken zes weken ter inzage. Tijdens deze periode kan iedereen een zienswijze indienen.
--	---	---

3.8 Gemeente Overbetuwe

Gemeente Overbetuwe heeft bij mail van 21 maart 2018 een reactie ingediend.

Nr.	Samenvatting reactie	Antwoord
1	In de reactie is aangegeven dat de gemeente Overbetuwe geen aanleiding ziet om een reactie in te dienen over het Windpark De Groene Delta.	De provincie neemt deze reactie voor kennisgeving aan.

3.9 Waterschap Rivierenland

Waterschap Rivierenland heeft bij mail van 19 maart 2018 een reactie ingediend.

Nr.	Samenvatting reactie	Antwoord
1	Het waterschap en ENGIE hebben veelvuldig contact gehad over de te plaatsen windturbines. In eerste instantie zou een van de windturbines binnen de beschermingszone van de waterkering komen te staan. Uiteindelijk is ervoor gekozen om deze windturbine buiten de beschermingszone van de waterkering te plaatsen. Hierdoor komen beide windturbines buiten de beschermingszone van de waterkering te staan waardoor het waterschap geen (waterstaatkundig) belang heeft bij het plaatsen van de windturbines.	De provincie neemt deze reactie voor kennisgeving aan.

3.10 Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (Sector Brandweer)

De veiligheidsregio heeft bij mail van 29 maart 2018 een reactie ingediend.

Nr.	Samenvatting reactie	Antwoord
1	Het belangrijkste is dat er veel informatie ontbreekt/onduidelijk is die wel relevant voor een goed beeld van de risico's en voor definitieve advisering. De in de aanvraag genoemde bijlagen zijn niet compleet aangeleverd. Een van de ontbrekende bijlagen is de risicoanalyse over externe veiligheid.	Naar aanleiding van deze opmerking heeft de provincie de veiligheidsregio voorzien van de ontbrekende informatie (in het bijzonder de risicoanalyse). De veiligheidsregio heeft bij mail van 7 mei 2018 laten weten geen nadere opmerkingen te hebben.
2	De veiligheidsregio heeft een aantal opmerkingen en vragen over brandveiligheidsvoorzieningen in relatie tot verschillende windturbintypen.	De opmerkingen van de veiligheidsregio hebben betrekking op bijlage 3-5. Deze bijlage is echter slechts een principedocument over twee windturbintypen. Op dit moment is het exacte windturbintype echter nog niet

Nr.	Samenvatting reactie	Antwoord
		bekend. Het doel van het principedocument is om op hoofdlijnen aan te geven welke risico's en risicobeheersmaatregelen doorgaans in een windturbine aanwezig zijn. De opmerkingen van de veiligheidsregio zijn niet relevant voor de planologische aanvaardbaarheid van Windpark De Groene Delta en blijven in deze reactienota verder dan ook buiten beschouwing. Wel heeft de provincie de opmerkingen bij ENGIE onder de aandacht gebracht. Daarnaast heeft de provincie aan de omgevingsvergunning (onderdeel bouwen) een voorschrift verbonden op basis waarvan ENGIE uiterlijk zes weken vóór aanvang van de bouwwerkzaamheden een rapportage over brandveiligheid moet aanleveren. De werkzaamheden mogen pas starten nadat de provincie goedkeuring heeft gegeven.
3	Op het terrein is een mogelijkheid voor het bunkeren van LNG vanuit mobiele tankwagens naar vrachtschepen. In de ruimtelijke onderbouwing wordt benoemd dat de turbines worden stilgezet bij losactiviteiten van de tankwagen. De veiligheidsregio vraagt zich af hoe dit geborgd wordt.	De provincie verbindt aan de omgevingsvergunning een voorschrift op basis waarvan de oostelijke windturbine dient te worden stilgezet indien en zolang het binnen de inrichting gelegen mobiele LNG-bunkerstation in gebruik is.
4	De afstand tot de vaarweg moet nu minimaal 50 meter zijn, tenzij uit onderzoek blijkt dat minder dat een kortere afstand niet tot radarverstoring leidt. Er is een nieuwe regeling in de maak. De veiligheidsregio vraagt zich af wat de eisen en gevolgen zijn. Op bladzijde 39 en bladzijde 43 van de ruimtelijke onderbouwing lijkt een verschillende uitleg te worden gehanteerd.	Vanwege de geringe afstand van de oostelijke turbine tot de insteekhaven heeft de provincie contact gezocht met Rijkswaterstaat. Rijkswaterstaat heeft bij mail van 20 april 2018 aangegeven dat er vanuit Rijkswaterstaat geen bezwaar bestaat tegen de plaatsing van de windturbine op korte afstand van de haven. De reden is dat een potentiële valse radarecho in deze hoek van een doodlopende haven in de praktijk niet of nauwelijks tot verwarring zal leiden. Vanwege de reeds bestaande obstakels (o.a. vakwerk loopbrug) is het radarbeeld in de huidige situatie al verstoord. Bovendien wordt bij eventuele in- en uitvaart van een haven nooit uitsluitend gebruik gemaakt van radar, maar vooral van zichtwaarneming. De passages op bladzijde 39 en bladzijde 43 van de ruimtelijke onderbouwing (versie 7 maart 2018) komen inhoudelijk inderdaad niet helemaal overeen. Navraag bij Rijkswaterstaat wijst uit dat op dit moment nog niet duidelijk is wanneer de nieuwe beleidsregel in werking treedt. Omdat de nieuwe beleidsregel op dit moment nog niet geldt, zijn de passages over dit onderwerp verwijderd uit de ruimtelijke onderbouwing. Alleen het rapport "Kwantitatieve Risicoanalyse t.b.v.

Nr.	Samenvatting reactie	Antwoord
		vergunningaanvraag” besteedt hier nog kort aandacht aan.
5	De Waal is een drukbevaren route, onder andere door schepen met gevaarlijke stoffen. Hoewel de kans op een domino-effect tussen een windturbine en de binnenvaart met gevaarlijke stoffen zeer klein is, zou dit effect wel benoemd moeten worden.	Naar aanleiding van deze reactie heeft de provincie aan ENGIE gevraagd om onderzoek te doen naar eventuele domino-effecten. De resultaten hiervan zijn opgenomen in bijlage 1D bij de aanvraag. Uit de analyse blijkt dat het risico van domino-effecten – zoals de veiligheidsregio ook al aangeeft – verwaarloosbaar klein is.
6	De Handreiking Risiconormering Windturbines spreekt over een Individueel Passanten Risico (IPR) en een Maatschappelijk Risico (MR). Deze maten worden uitgedrukt in risicocontouren en zouden ook gelden voor vaarwegen. De veiligheidsregio ziet in de ruimtelijke onderbouwing geen toepassing van beide begrippen terug.	Naar aanleiding van deze reactie heeft de provincie aan ENGIE gevraagd om onderzoek te doen naar het IPR en MR voor de vaarweg. De resultaten hiervan zijn opgenomen in bijlage 1D bij de aanvraag. Uit de analyse blijkt dat geen overschrijding van het maximale IPR ($1 \cdot 10^{-6}$) en MR ($2 \cdot 10^{-3}$) plaatsvindt.

3.11 Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (vastgoed Defensie)

Het ministerie heeft bij mail van 19 april 2018 een reactie ingediend.

Nr.	Samenvatting reactie	Antwoord
1	Het ministerie verzoekt om in paragraaf 3.3 van de ruimtelijke onderbouwing een beschrijving van het rijksbeleid over radarverstoring op te nemen. Daarnaast wordt het wenselijk geacht om een afbeelding van de radarzones en een globale beschrijving van de geldende restricties voor het ruimtegebruik op te nemen.	Naar aanleiding van deze reactie heeft ENGIE de tekst over radarverstoring in paragraaf 3.3 van de ruimtelijke onderbouwing aangevuld. Met inbegrip van deze aanpassingen is de provincie van mening dat in de ruimtelijke onderbouwing voldoende aandacht aan dit thema is besteed.
2	In paragraaf 4.11 van de ruimtelijke onderbouwing en in het radarverstoringsonderzoek (bijlage G bij de ruimtelijke onderbouwing) is voldoende aandacht besteed aan de toetsing van de radarverstoring voor Windpark De Groene Delta.	De provincie neemt deze reactie voor kennisgeving aan.